

BIURO RACHUNKOWE

P O D A T K I . K S I Ę G O W O Ś Ć . K A D R Y

Poniedziałek 9 MAJA 2022 NR 88 (5750)

W NUMERZE M.IN.:

Terminarz

W NAJBLIŻSZYCH TYGODNIACH

Do czego się
przygotować,
o czym nie
zapomnieć C2-3

Nowelizacja PPE

14 PYTAŃ I ODPOWIEDZI

Większość zmian w usta-
wie o pracowniczych pro-
gramach emerytalnych
wchodzi w życie 1 lipca

C4

Rozliczenia za 2021 r.

SPÓŁKI KOMANDYTOWE

Które przychody i koszty
powinny być przypo-
rządkowane do współ-
ników, a które do spółki

C6-7

Poradnia rachunkowa

O CO PYTAJĄ KSIĘGOWI NA SZKOLENIACH

Jak zaksięgować zakup usługi,
jeśli wcześniej była zaliczka,
a dostawca nie chce wystawić
faktury końcowej C7

Praktyka

VAT I PIT

W jaki sposób prawidłowo
rozliczyć udzielony rabat,
jeżeli przy sprzedaży wysta-
wiono fakturę do paragonu

C8-9

Chcąc pomóc klientowi, biuro może zaszkodzić jemu i sobie

**Czy lepiej złożyć zerowy JPK_VAT, czy w ogóle
nie wysłać pliku, jeśli podatnik nie dostarczył
niezbędnych dokumentów** – to cały czas aktualny
dylemat wielu księgowych

Łukasz Zalewski
lukasz.zalewski@infor.pl

JPK_VAT to od dawna chleb powszedni dla każdego biura rachunkowego i przedsiębiorcy. Jednak księgowi nadal toczą dyskusje na forach internetowych na temat tego, co zrobić, jeśli klient nie dostarczył dokumentów potrzebnych do sporządzenia pliku. Biorąc pod uwagę możliwe sankcje – dla podatnika, a w pewnych przypadkach również dla biura – najlepiej nie dopuszczać do takich sytuacji, ale w praktyce one się jednak zdarzają. Co wtedy? Na forach księgowi wskazują dwa możliwe rozwiązania: złożyć zerowy JPK_VAT lub w ogóle go nie składać. Szkopuł w tym, że to wybór między dżumą a cholerą. Jak tłumaczy bowiem Adam Bartosiewicz, doradca podatkowy, radca prawny i profesor Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Częstochowie, na gruncie ustawy z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 859; dalej: k.k.s.) JPK_VAT jest „księgą”. – Niesporządzenie JPK_VAT stanowi więc czyn zabroniony z art. 60 par. 1 k.k.s. (nieprowadzenie księgi), nieprzesłanie JPK_VAT to z kolei czyn zabroniony z art. 61a par. 1 k.k.s., a przesłanie go po terminie jest wykroczeniem skarbowym z art. 61a par. 3 k.k.s. – tłumaczy Bartosiewicz. Jak dodaje ekspert, wysłanie zerowego JPK_VAT też jest czynem zabronionym. – Jest on bowiem nierzetelny. Takie zachowanie jest opisane w art. 61a k.k.s. – mówi Adam Bartosiewicz.

Kto odpowiada

Tak więc zarówno za wysłanie zerowego JPK, jak i za jego niezłożenie grożą sankcje karnoskarbowe. Pytanie tylko komu

– podatnikowi czy biuro rachunkowemu?

Radosław Kowalski, doradca podatkowy, przypomina, że kara z kodeksu karnego skarbowego może być nałożona tylko na osobę, której można przypisać winę umyślną. Jeśli chodzi o rozłożenie odpowiedzialności za niewysłanie JPK w terminie, to – jak mówi Adam Bartosiewicz – należy odróżnić teorię od praktyki finansowych organów ścigania, czyli urzędów skarbowych. W teorii odpowiedzialność jest uzależniona od tego, jak strony (podatnik i biuro) określiły swoje wzajemne obowiązki w zakresie sporządzania i przesyłania JPK.

– Księgowy (biuro) może odpowiadać za brak sporządzenia i przesłania w terminie JPK, jeśli można mu czynić jakikolwiek zarzut z tych zaniechań, a więc jeśli ponosi winę za niewysłanie JPK w terminie – wyjaśnia Adam Bartosiewicz. – Jeżeli biuro rachunkowe przyjęło na siebie obowiązek składania JPK_V7 i go nie dopełni, to wówczas osoba zajmująca się takim podatnikiem i zobligowana na podstawie umowy do składania deklaracji i ewidencji VAT, posiadająca umocowania, może być pociągnięta do odpowiedzialności karnoskarbowej – zgadza się Radosław Kowalski.

Mariusz Makowski, doradca podatkowy, zwraca również uwagę, że odpowiedzialność karnoskarbową ponoszą również współsprawcy czynu zabronionego (art. 9 par. 2 k.k.s.). – Może to oznaczać – tłumaczy ekspert – że sankcja karna za np. zaniżenie zobowiązania podatkowego zostanie nałożona nie tylko na podatnika, lecz także na biuro rachunkowe, które wskutek popełnionych przez siebie błędów

doprowadziło do popełnienia tego wykroczenia. Biuro rachunkowe może także ponieść odpowiedzialność cywilną w związku z nienależytym wykonaniem umowy zawartej z przedsiębiorcą – dodaje Makowski.

Jeśli jednak biuro, mimo swych usilnych starań, nie otrzymało danych umożliwiających sporządzenie i przesłanie JPK, to zasadniczo nie można uznać, że jest ono winne nieprzesłania JPK_VAT. – Nie ma po jego stronie także zamiaru niewysłania JPK w terminie (nawet ewentualnego). Po prostu biuro nie było w stanie tego zrobić z przyczyn leżących po stronie podatnika, który nie dostarczył stosownych danych. Osobą, która powinna ponieść w tego typu sytuacjach odpowiedzialność, będzie podatnik – tłumaczy Bartosiewicz.

Mariusz Makowski zgadza się, że powierzenie spraw podatkowych i księgowych biuro rachunkowemu nie oznacza zrzucenia na to biuro odpowiedzialności za ewentualne nieprawidłowości, spóźnienia i błędy. Zgodnie z art. 26 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1540; ost.zm. Dz.U. z 2022 r. poz. 835) to podatnik odpowiada za zobowiązania podatkowe całym swoim majątkiem. – W przypadku podatnika będącego przedsiębiorcą to on odpowiada za zobowiązania, a nie biuro rachunkowe prowadzące jego księgowość. Organy podatkowe też często podkreślają, że podatnik ponosi odpowiedzialność za to, komu powierza prowadzenie swoich spraw podatkowych – mówi Makowski.

Kluczowa umowa

Karolina Walczak, członek zarządu i główna księgowa w Szwak i Spółka, uważa, że kluczowe są warunki umowy oraz zakres obowiązków klienta i biura. – Jeśli klient nie dostarczył pełnej dokumentacji lub zrobił

to za późno, to jemu grozi odpowiedzialność karna – stwierdza nasza rozmówczyni. Jej zdaniem dobrą praktyką jest określenie w umowach z klientami terminów dostarczania dokumentacji. – Księgowi muszą mieć czas na weryfikację otrzymanych danych i w przypadku zagrożenia wysyłki deklaracji w ustawowym terminie możliwość odniesienia się do tych zapisów. Z punktu widzenia biura takie podejście, gdzie odpowiedzialność ciąży na podatniku, jest prawidłowe – mówi Walczak.

Radosław Kowalski również uważa, że księgowi powinni zadbać, by w umowie było jasno wskazane, iż ewidencje są prowadzone i deklaracja przygotowywana na podstawie danych dostarczonych i zaakceptowanych przez klienta. Dodatkowo – radzi ekspert – należy wskazać w umowie, że przy braku danych źródłowych dotyczących sprzedaży księgowy również przygotowuje JPK na podstawie posiadanych danych, czyli składa zerowy JPK_VAT bez dodatkowego badania. – To w umowie o prowadzenie ksiąg powinny być zamieszczone zapisy dotyczące sposobu działania w sytuacji braku danych do sporządzenia JPK_VAT. Może to uchronić księgowych przed odpowiedzialnością cywilnoprawną, a także karnoskarbową, ułatwić im obronę przed taką odpowiedzialnością lub pozwolić ustalić winnego – stwierdza Kowalski.

Urząd szuka winnych

– Jeśli chodzi o praktykę, to zwykle urząd skarbowy, czyli finansowy organ postępowania przygotowawczego, będzie w większości przypadków dążył do ukarania wysłania zerowego JPK lub jego niezłożenia jako wykroczeń skarbowych w drodze nałożenia mandatu karnego – wskazuje Adam Bartosiewicz. Również Radosław Kowalski przestrzega, że należy liczyć się

z tym, że przedstawiciel organu będzie poszukiwać winnego.

– Ukazaniem mandatem – dodaje Bartosiewicz – są często też zainteresowane osoby, które zostaną wezwane w charakterze podejrzanych. W przypadku zgody na przyjęcie mandatu karnego nikt nie będzie bowiem ustalał, która osoba powinna być ukarana zgodnie z zasadą subiektywizacji i indywidualizacji odpowiedzialności – dodaje Bartosiewicz.

Trzeba usunąć błędy

– Oczywiście w każdym przypadku, gdy biuro lub podatnik zauważy, że wystąpiła nierzetelność składanej ewidencji czy deklaracji, zarówno księgowy, jak i podatnik powinni niezwłocznie dążyć do naprawienia błędu, czyli skorygować złożony JPK_VAT – radzi Radosław Kowalski.

Mariusz Makowski przypomina, że jeśli podatnik dostanie wezwanie do usunięcia błędów, to powinien współpracować z organem. Podatnicy mogą bowiem zostać również ukarani sankcją 500-złotową za błędy w pliku JPK_VAT na podstawie art. 109 ust. 3h ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 931). Kara może być nałożona na podatnika za każdy błąd, który uniemożliwia przeprowadzenie weryfikacji prawidłowości transakcji. Naczelnik urzędu skarbowego ma możliwość nałożenia tej kary w przypadku, gdy podatnik nie prześle ewidencji skorygowanej w zakresie błędów wskazanych w wezwaniu lub nie złoży wyjaśnień albo zrobi to po terminie, a także w przypadku gdy w złożonych wyjaśnieniach nie wykaże, że ewidencja nie zawiera błędów, o których mowa w wezwaniu. – Kara pieniężna zostaje nałożona na podatnika. Organ podatkowy nie może jej więc nałożyć na biuro rachunkowe – wyjaśnia Makowski.